

Інформаційні та інноваційні технології в забезпеченні й організації освітнього процесу: тези доповідей і наукових повідомлень учасників ІХ конференції школи педагогічної майстерності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 102 с.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

У сучасних умовах в Україні продовжується реформування вищої освіти шляхом запровадження механізмів і принципів Болонського процесу, а його напрями визначаються головним завданням національної державної освітньої політики, яке полягає у забезпечення якості освіти, зокрема вищої, а також якості освітньої діяльності. Отже, одним із пріоритетів реформування та модернізації вищої освіти виступає дистанційне навчання. Відповідно до ст. 49 Закону України “Про вищу освіту” від 01.07.2014 р. дистанційне навчання є однією з форм навчання у вищих навчальних закладах.

Так, ст. 26 цього Закону серед основних завдань вищого навчального закладу закріплює забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності.

Дійсно, в епоху формування та становлення інформаційного суспільства, яка характеризується як мінливістю навколишнього світу, так і зростаючою динамікою вказаних змін, особливої актуальності набувають питання всебічного розвитку особистості, самостійної, здатної приймати рішення, діяти активно, адаптуватися до змін та умов життя, постійно вдосконалюватися, розвиватися і навчатися. Саме цьому покликано сприяти дистанційне навчання. Його запровадження пов’язане з розвитком новітніх інформаційних і комунікаційних технологій, що змінюють характер і швидкість отримання та розповсюдження знань. Крім того, це зумовлено необхідністю реформування системи освіти з метою підвищення її якості, доступності та ефективності.

На сьогодні дистанційна освіта – поширене явище в багатьох країнах світу, до того ж його популярність зростає з кожним роком. Воно як інноваційна форма з’явилося на українському ринку освітніх послуг декілька років тому, але на сьогодні

в умовах ведення воєнних дій на території окремих регіонів, несприятливої економічної ситуації, коли не всі студенти мають можливість прибути на навчання до вищих навчальних закладів, набуває все більшої актуальності. Таким чином, дистанційне навчання являє собою новий, інноваційний підхід до навчання, який передбачає пріоритетність самостійної роботи студентів, залучення їх до активної пізнавальної діяльності, надання їм доступу до мультимедійних джерел та Інтернету. При цьому зменшується кількість аудиторних занять. Однак завдяки доступу до інтернет-технологій студент має змогу отримувати необхідну навчальну інформацію з баз даних навчального закладу, медіа- та інтернет-простору, користуватися за допомогою локальної мережі повнотекстовими електронними підручниками та навчальними посібниками. Для навігації навчальної діяльності розроблені стандартизовані електронні навчально-методичні комплекси – посібники, у яких детально викладено інформацію щодо навчальної дисципліни, яка вивчається, та її ресурсної підтримки, завдяки системі електронної пошти студент має можливість онлайн-ого спілкування з викладачем, отримання консультацій тощо. У свою чергу, викладач за допомогою цієї системи може читати лекції, проводити консультації з написання контрольних, курсових чи індивідуальних робіт, тестів, наукових доповідей, студентських тез тощо, контролювати час, який студент присвятив вивченню предмета, здійснювати оцінку його знань. Для забезпечення ефективної взаємодії при дистанційному навчанні використовується ціла низка інструментів, до яких, зокрема, належать персональний комп'ютер, мобільний телефон, інтерактивні комп'ютерні програми, Інтернет, електронна пошта, DVD-програвач, телевізор, факс і звичайна пошта. Виходячи з викладеного, система дистанційної освіти має включати наступні елементи: викладач, студент, телекомунікаційне середовище, програмне забезпечення, а також обов'язково активну самостійну роботу студента, звичайно під керівництвом викладача.

При цьому слід зазначити, що дистанційна освіта в Україні поки що не відповідає вимогам, які висуваються до ін-

формаційного суспільства, і не забезпечує повноцінного входу України до міжнародного освітнього простору. Для забезпечення гідного місця дистанційного навчання у системі освіти України необхідно передусім створити глобальну комп'ютерну мережу освіти і науки, зокрема правової. Крім того, серед найважливіших проблем, які необхідно вирішити для успішного розвитку дистанційного навчання в Україні, треба назвати такі: створення якісних електронних навчальних комплексів із відповідних дисциплін; належне технічне забезпечення дистанційної освіти; підготовка висококваліфікованого персоналу, у тому числі відповідна підготовка викладачів і студентів до дистанційного навчання; розробка видів і методики проведення дистанційних практичних занять; розробка методики контролю та оцінювання знань при дистанційному навчанні; створення ефективних систем збереження і опрацювання значної кількості різномірних повідомлень, компонування їх у зручному вигляді; забезпечення розвитку навчальних веб-ресурсів тощо.

Потрібно також розуміти, що не всі студенти потенційно готові до дистанційного навчання. Дистанційна освіта ефективна для певної категорії студентів – свідомих, внутрішньо організованих, дисциплінованих, дорослих людей (здебільшого як друга освіта), які здатні самостійно працювати, маючи власну мотивацію. Тому одним із недоліків дистанційного навчання можна назвати пряму залежність результатів такого навчання від мотивації студента. Інший недолік пов'язаний з відсутністю очного спілкування між учасниками навчального процесу. Однак не слід забувати, що педагогічний процес – це процес взаємодії викладача і студента. У зв'язку з цим при дистанційному навчанні система “викладач-студент” повинна бути головною, а система “студент-комп'ютер” – додатковою, другорядною. Адже людина – істота суспільна, тому спілкування між викладачем і студентом має залишатися основним, фундаментальним елементом освітньої діяльності.